

Nr 42

Jordbruksutskottets betänkande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående inrättande av statens livsmedelsverk m. m. jämte motion.

Genom en den 26 februari 1971 dagtecknad proposition, nr 62, har Kungl. Maj:t, under återopande av utdrag ur statsrådsprotokollet över jordbruksärenden föreslagit riksdagen att

1. godkänna de riktlinjer för organisation av livsmedelskontroll m. m. som framgår av vad departementschefen anfört,

2. besluta att en central myndighet för livsmedelsfrågor skall inrättas den 1 januari 1972,

3. besluta att en veterinäravdelning provisoriskt skall inrättas vid lantbruksstyrelsen den 1 januari 1972,

4. besluta att den omgivningshygieniska avdelningen vid statens institut för folkhälsan provisoriskt skall föras över till statens naturvårdsverk den 1 januari 1972,

5. besluta att statens institut för folkhälsan och veterinärstyrelsen skall upphöra vid utgången av år 1971,

6. godkänna att länsveterinärerna inordnas i länsstyrelserna den 1 januari 1972,

7. bemyndiga Kungl. Maj:t att vidta de övergångsanordningar och åtgärder i övrigt som behövs för förslagens genomförande,

8. till Statens institut för folkhälsan m. m. för budgetåret 1971/72 under nionde huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 7 813 000 kr.,

9 a. bemyndiga Kungl. Maj:t att vid lantbruksstyrelsen den 1 januari 1972 inrätta två extra ordinarie tjänster för chef för byrå,

b. till Veterinärstyrelsen m. m. för budgetåret 1971/72 under nionde huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 2 464 000 kr.,

10 a. bemyndiga Kungl. Maj:t att vid livsmedelsverket fr. o. m. den 1 januari 1972 inrätta en ordinarie tjänst för verkschefen med beteckningen p., tre extra ordinarie tjänster för chef för avdelning samt åtta extra ordinarie tjänster för chef för enhet,

b. till Statens livsmedelsverk för budgetåret under nionde huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 7 873 000 kr.

I propositionen föreslås att en ny central förvaltningsmyndighet för livsmedelsfrågor, statens livsmedelsverk, inrättas den 1 januari 1972. Verket ersätter den f. n. relativt splittrade centrala organisation som

handlägger frågor om livsmedelskontroll m. m. Verket skall fullgöra de arbetsuppgifter som aktualiseras av den nya livsmedelslagstiftningen.

I det nya verket kommer att ingå huvuddelen av veterinärstyrelsen, livsmedelsavdelningarna vid statens institut för folkhälsan och en mindre del av kommerskollegium. Veterinärstyrelsens byråer som handlägger frågor om hälso- och sjukvård av djur överförs till lantbruksstyrelsen och bildar där en veterinär avdelning. Lantbruksstyrelsen blir huvudman för distriktsveterinärorganisationen. Samtidigt inordnas folkhälsoinstitutets omgivningshygieniska avdelning provisoriskt i naturvårdsverket. Därmed upphör veterinärstyrelsen och folkhälsoinstitutet som självständiga myndigheter.

Livsmedelsverket föreslås få en styrelse med företrädare för konsumenter, handel, industri och jordbruksnäring. Till verket knyts ett vetenskapligt råd. Verket föreslås bestå av en livsmedelshygienavdelning, en undersökningsavdelning och en administrativ avdelning.

Livsmedelsverket kommer enligt förslaget att få 186 tjänster. Av dem utgör 152 befintliga tjänster som förs över från veterinärstyrelsen, statens institut för folkhälsan, kommerskollegium och statens jordbruksnämnd. Till livsmedelsverkets förfogande ställs 1 179 000 kr. för livsmedelsundersökningar m. m. Länsveterinärerna föreslås bli inordnade i länsstyrelserna.

I detta sammanhang har utskottet behandlat motionen 1971: 1312 av herrar Johansson i Holmgården och Josefson i Arrie (båda c), vari hemställt att riksdagen beslutar att i styrelsen för statens livsmedelsverk skall förutom en representant för den primära jordbruksproduktionen även ingå en representant för av jordbrukets föreningsrörelse ägd livsmedelsindustri och handel.

Utskottet. I betänkandet 1971: 41 har utskottet i allt väsentligt tillstyrkt Kungl. Maj:ts förslag om att ersätta 1951 års livsmedelsstadga med en livsmedelslag som bl. a skall möjliggöra en större trygghet för konsumenterna i fråga om livsmedlens beskaffenhet. I den nya lagen skärps kraven på den hygieniska kvaliteten hos de saluhållna livsmedlen. Vidare meddelas föreskrifter i syfte att tillgodose konsumentintressen och att genom bättre information om varorna öka konsumenternas möjligheter att välja bra livsmedel.

I nu föreliggande proposition lägger Kungl. Maj:t fram förslag rörande organisationen av den offentliga livsmedelskontrollen. Förslagen innebär i korthet följande.

En ny central myndighet för livsmedelsfrågor, statens livsmedelsverk, inrättas den 1 januari 1972. Verket bildas genom sammanläggning av delar från de myndigheter som nu har ansvaret för livsmedelsfrågor.

Sålunda inordnas nuvarande veterinärstyrelsen med undantag av de båda byråer, som handlägger ärenden om djursjukdomar, djurskydd m. m. i det nya verket. Dit förs också de båda avdelningar vid statens institut för folkhälsan vilka handlägger livsmedelsfrågor. Övriga delar av veterinärstyrelsen förs över till lantbruksstyrelsen. Från folkhälsoinstitutet förs den omgivningshygieniska avdelningen tills vidare över till statens naturvårdsverk. Till livsmedelsverket förs vidare vissa uppgifter, som f. n. handläggs av kommerskollegium och statens jordbruksnämnd.

Livsmedelsverkets främsta uppgift bör enligt propositionen vara att leda, samordna och övervaka det livsmedelshygieniska arbetet samt vidare att vara central myndighet för de ärenden, som kan aktualiseras genom den nya livsmedelslagen.

Den basorganisation som krävs för ändamålet beräknar departementschefen behöva omfatta 186 tjänster, vilket jämfört med befintligt antal tjänster innebär en förstärkning med 34 tjänster. Departementschefen förordar att livsmedelsverket förläggs till Uppsala.

Livsmedelsstadgekommittén, vars betänkande till stor del ligger till grund för propositionen, föreslog att det nya livsmedelsverket skulle stå under ledning av en styrelse i vilken verkschefen ingick. I övrigt skulle styrelsen bestå av dels representanter för myndigheter med anknytning till livsmedelsfrågor, dels representanter för industrin, handeln, konsumentkooperationen, jordbruksnäringen, arbetstagarna och konsumenterna. Vidare föreslog kommittén att verksledningen till sitt förfogande skulle ha ett vetenskapligt råd med väl meriterad erfarenhet av frågor på livsmedelsområdet.

Departementschefen framhåller att många olika intressen berörs av livsmedelsfrågornas lösning och att det är angeläget att få frågorna så allsidigt belysta som möjligt. Detta talar för en styrelse med relativt många ledamöter. Den får emellertid inte vara så stor att den inte kan arbeta effektivt. Enligt departementschefen bör styrelsen med angivna bedömningsgrund bestå av högst nio ledamöter. Departementschefen räknar med att det bör vara möjligt att inom denna ram rymma representanter för konsumentintressen, handel, industri och jordbruk samt även tillgodose det nödvändiga samarbetet med socialstyrelsen.

Liksom livsmedelsstadgekommittén föreslår departementschefen att ett vetenskapligt råd inrättas.

I motionen 1971: 1312 framhålls i anslutning till förevarande förslag att det är betydelsefullt att verksstyrelsen blir så representativ som möjligt med hänsyn till de intressen som bör företrädas. Enligt motionärernas mening är detta krav inte tillräckligt tillgodosett i fråga om jordbrukets representation, om med jordbruket avses enbart den primära jordbruksproduktionen. Med anledning härav hemställer motionärerna att riksdagen beslutar att i styrelsen för statens livsmedelsverk skall förutom en representant för den primära jordbruksproduktionen även ingå

en representant för av jordbrukets föreningsrörelse ägd livsmedelsindustri och handel.

Utskottet anser för sin del att departementschefens förslag beträffande antalet ledamöter i den nya verksstyrelsen är väl avvägt. I likhet med departementschefen räknar utskottet med att inom ramen för angivna antal av högst nio ledamöter det skall bli möjligt att tillgodose önskemålet om en bred representation av olika berörda intressen. Som anförs i propositionen ankommer det emellertid på Kungl. Maj:t att närmare besluta i denna fråga. I överensstämmelse med det anförda föreslår utskottet att motionen 1971: 1312 lämnas utan åtgärd.

Förslagen i propositionen beträffande den regionala och lokala organisationen av livsmedelskontrollen samt om anvisande av anslag m. m. till statens institut för folkhälsan m. m., veterinärstyrelsen m. m. och statens livsmedelsverk föranleder ingen erinran eller särskilt uttalande från utskottets sida.

Utskottet hemställer

att riksdagen

1. med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag på motionen 1971: 1312 godkänner de riktlinjer för organisation av livsmedelskontroll m. m. som framgår av vad i det föregående anförts,
2. beslutar att en central myndighet för livsmedelsfrågor skall inrättas den 1 januari 1972,
3. beslutar att en veterinäravdelning provisoriskt skall inrättas vid lantbruksstyrelsen den 1 januari 1972,
4. beslutar att den omgivningshygieniska avdelningen vid statens institut för folkhälsan provisoriskt skall föras över till statens naturvårdsverk den 1 januari 1972,
5. beslutar att statens institut för folkhälsan och veterinärstyrelsen skall upphöra vid utgången av år 1971,
6. godkänner att länsveterinärerna inordnas i länsstyrelserna den 1 januari 1972,
7. bemyndigar Kungl. Maj:t att vidta de övergångsanordningar och åtgärder i övrigt som behövs för förslagens genomförande,
8. till *Statens institut för folkhälsan m. m.* för budgetåret 1971/72 under nionde huvudtiteln anvisar ett förslagsanslag av 7 813 000 kr.,
9. a. bemyndigar Kungl. Maj:t att vid lantbruksstyrelsen den 1 januari 1972 inrätta två extra ordinarie tjänster för chef för byrå,
b. till *Veterinärstyrelsen m. m.* för budgetåret 1971/72 under nionde huvudtiteln anvisar ett förslagsanslag av 2 464 000 kr.,

10. a. bemyndigar Kungl. Maj:t att vid livsmedelsverket fr. o. m. den 1 januari 1972 inrätta en ordinarie tjänst för verkschefen med beteckningen p., tre extra ordinarie tjänster för chef för avdelning samt åtta extra ordinarie tjänster för chef för enhet,
b. till *Statens livsmedelsverk* för budgetåret 1971/72 under nionde huvudtiteln anvisar ett förslagsanslag av 7 873 000 kr.

Stockholm den 19 maj 1971

På jordbruksutskottets vägnar

NILS G. HANSSON

Vid detta ärendes slutbehandling har närvarit: herrar Hansson i Skegrie (c), Mossberger (s), Persson i Skänninge (s), Antby (fp)*, Johanson i Västervik (s), Hedin (m), Magnusson i Grebbestad (s), fru Lindberg (s), herrar Larsson i Borrbby (c), Takman (vpk), fru Thorsson (s), fru Sundberg (m), fru Theorin (s), herr Persson i Heden (c)* och fru Anér (fp).

* Ej närvarande vid justeringen.

Reservation

av herrar Hansson i Skegrie (c), Hedin (m), Larsson i Borrbby (c) och Persson i Heden (c) som anser

dels att det stycke i utskottets yttrande på s. 4 som börjar med »Utskottet anser» och slutar med »utan åtgärd» bort ha följande lydelse:

»Utskottet anser — — — (lika med utskottet) — — — väl avvägt. I likhet med departementschefen vill utskottet framhålla att det är angeläget att livsmedelsfrågorna får en så allsidig belysning som möjligt inom styrelsen. Som anförs i motionen 1971: 1312 bör därför i densamma finnas representanter för bl. a. samtliga företagsformer inom livsmedelsindustrin och livsmedelshandeln. Utskottet delar alltså den i motionen anförda meningen att i styrelsen för statens livsmedelsverk bör ingå, förutom en representant för den primära jordbruksproduktionen, jämväl en företrädare för jordbrukets producentkooperation. Utöver vad nu anförts föranleder Kungl. Maj:ts förslag på denna punkt inte någon erinran från riksdagens sida.»

dels att utskottets hemställan under 1. bort ha följande lydelse:

- »1. med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och i anledning av motionen 1971: 1312 godkänner de riktlinjer för organisation av livsmedelskontroll m. m. som framgår av vad i det föregående anförts.»

